

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
คำถามของการวิจัย.....	8
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
ความสำคัญของการวิจัย.....	14
กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	16
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	17
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	23
แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ.....	24
ความหมายของรูปแบบ.....	24
องค์ประกอบของรูปแบบ.....	27
การสร้างรูปแบบ.....	31
การประเมินรูปแบบ.....	33
หลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	35
ความหมายของการมีส่วนร่วม.....	35
ความหมายของการมีส่วนร่วมของชุมชน.....	37
ลักษณะการมีส่วนร่วม.....	38
กระบวนการการมีส่วนร่วม.....	44
บทบาทการมีส่วนร่วม.....	51
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	55
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	61

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ความหมายของชุมชน.....	62
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	63
บทบาทของชุมชนในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	67
ลักษณะการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	70
หน่วยงานในชุมชนที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	75
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	84
ความหมายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	84
หลักการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน	86
จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	87
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวทาง ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545.....	88
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	95
ความหมายของคุณภาพการศึกษาและการพัฒนาคุณภาพ.....	95
องค์ประกอบเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา.....	99
การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	102
การส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก.....	110
ความเป็นมาและปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็ก.....	110
การบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็กของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน.	112
รูปแบบการบริหารจัดการที่ส่งเสริมคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนขนาดเล็ก.....	114

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิจัยและพัฒนา.....	118
ความหมายของการวิจัยและพัฒนา.....	119
แนวคิดเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนา.....	121
รูปแบบและกระบวนการการวิจัยและพัฒนา.....	123
3 วิธีดำเนินการวิจัย	133
กรอบวิธีดำเนินการวิจัย.....	135
ระยะที่ 1 การหาองค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วม ของชุมชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็ก.....	136
ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน.....	136
ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อ ส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดเล็ก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	137
ระยะที่ 2 การสร้างและตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วม ของชุมชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษา ในโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็ก.....	145
ขั้นตอนที่ 3 การยกกร่างรูปแบบจากการศึกษารูปแบบการบริหาร โรงเรียนขนาดเล็กที่ประสบผลสำเร็จภายใต้การมีส่วนร่วม ของชุมชนในการจัดการศึกษา.....	145
ขั้นตอนที่ 4 การสร้างและยืนยันรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วม ของชุมชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็ก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	148

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ระยะที่ 3 การทดลองและประเมินการใช้รูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	151
ขั้นตอนที่ 5 การทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	151
ขั้นตอนที่ 6 การประเมินรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	153
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	157
ระยะที่ 1 การหาค่าประกอบของรูปแบบบริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่ประสบผลสำเร็จภายใต้การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา.....	159
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความต้องการการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก.....	159
ระยะที่ 2 การสร้างและตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก	167

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ร่างรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยศึกษารูปแบบการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่ประสบผลสำเร็จภายใต้การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา จำนวน 2 รูปแบบการบริหาร.....	167
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ร่างรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	187
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์การศึกษาความเหมาะสมความเป็นไปได้และการปรับปรุงการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	194
ตอนที่ 5 การพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ฉบับสมบูรณ์.....	203
ระยะที่ 3 การทดลองและประเมินการใช้รูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	209
ตอนที่ 6 ผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	209

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ตอนที่ 7 ผลการประเมินการใช้รูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วม ของชุมชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็ก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	219
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	251
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	251
วิธีดำเนินการวิจัย.....	252
สรุปผลการวิจัย.....	254
อภิปรายผลการวิจัย.....	260
ข้อเสนอแนะ.....	269
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	270
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	270
บรรณานุกรม.....	273
ภาคผนวก.....	289
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ.....	291
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	295
ภาคผนวก ค เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย.....	325
ภาคผนวก ง คู่มือการใช้รูปแบบ.....	351
ภาคผนวก จ ผลการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ.....	379
ภาคผนวก ฉ ภาพประกอบกระบวนการวิจัย.....	387
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	393

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 การวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการมีส่วนร่วม.....	30
2 กรอบและตัวชี้วัดคุณภาพการศึกษา.....	97
3 แสดงประชากรของการวิจัย เรื่อง รูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วม ของชุมชน เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็ก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	138
4 แสดงจังหวัดที่ได้รับการสุ่มและข้อมูลที่แสดงรายละเอียด ของจำนวนเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียน ผู้บริหาร ครู และประธาน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	139
5 แสดงหน่วยที่ได้รับการสุ่มและกลุ่มตัวอย่างแยกตามจังหวัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและจำนวนโรงเรียน.....	141
6 ข้อมูลเกี่ยวกับร้อยละของสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	159
7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการการมีส่วนร่วม ของชุมชนในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาตามบทบาทหน้าที่ ของชุมชน ในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ทั้ง 5 ด้าน ในภาพรวม.....	161
8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการ การมีส่วนร่วม ของชุมชนในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษา ด้านการบริหารการศึกษา.....	162
9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการ การมีส่วนร่วม ของชุมชนในการส่งเสริมคุณภาพ ด้านการจัดการศึกษา.....	163
10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการ การมีส่วนร่วม ของชุมชนในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษา ด้านการ ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษา.....	164

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
11 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการ การมีส่วนร่วม ของชุมชนในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษา ด้านการกำกับ ดูแลและตรวจสอบการจัดการศึกษา.....	165
12 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความต้องการ การมีส่วนร่วม ของชุมชนในการส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษา ด้านการ ประเมินผลการจัดการศึกษา.....	166
13 สรุปสาระสำคัญจากการศึกษาดูงานรูปแบบการบริหารโรงเรียน ขนาดเล็กที่ประสบผลสำเร็จภายใต้การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษา “เสมอเพลลอมเดล”	167
14 สรุปสาระสำคัญจากการศึกษาดูงานรูปแบบการบริหารโรงเรียน ขนาดเล็กที่ประสบผลสำเร็จภายใต้การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดการศึกษา “แก่งจันทร์โมเดล”	172
15 การวิเคราะห์ข้อมูลสำคัญจากการศึกษาเอกสาร การศึกษาดูงาน และการสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติระดับนโยบาย.....	178
16 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความเหมาะสมและความ เป็นไปได้ขององค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วม ของชุมชนเพื่อส่งเสริม คุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็ก ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ.....	195
17 แสดงวิธีดำเนินการตามรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดเล็ก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	210

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า	
18	แสดงกลยุทธ์ แผนงาน โครงการที่เกิดจากการดำเนินงานตามรูปแบบ การพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัด การศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	217
19	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพัฒนาการเด็กปฐมวัย ก่อนดำเนินการ (ปีการศึกษา 2559) และหลังดำเนินการ (ปีการศึกษา 2560)	220
20	ผลการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยเพื่อการประกัน คุณภาพภายในของโรงเรียนบ้านโนน ก่อนดำเนินการ (ปีการศึกษา 2559) และหลังดำเนินการ (ปีการศึกษา 2560)	221
21	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน (NT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านโนน ก่อนดำเนินการ (ปีการศึกษา 2559) และหลังดำเนินการ (ปีการศึกษา 2560)	225
22	ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโนน ก่อนดำเนินการ (ปีการศึกษา 2559) และหลังดำเนินการ (ปีการศึกษา 2560)	226
23	ผลการเปรียบเทียบค่าร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ผ่านการประเมิน คุณลักษณะอันประสงค์ ก่อนดำเนินการ (ปีการศึกษา 2559) และหลังดำเนินการ (ปีการศึกษา 2560)	227

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
24 ผลการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา ปีที่ 3 ก่อนดำเนินการ (ปีการศึกษา 2559) และหลังดำเนินการ (ปีการศึกษา 2560).....	229
25 ผลการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับประถมศึกษา ปีที่ 6 ก่อนดำเนินการ (ปีการศึกษา 2559) และหลังดำเนินการ (ปีการศึกษา 2560)	237
26 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ และสถานภาพ.....	246
27 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ องค์การบริหารส่วนตำบลศรีชมภู ผู้ปกครองนักเรียน ผู้บริหารและ ครู คณะกรรมการสถานศึกษาที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วม ร่วมของชุมชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียน ประถมศึกษาขนาดเล็ก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	247
28 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของนักเรียนที่มี ต่อรูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพ การจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	248

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	16
2 ขั้นตอนการสร้างรูปแบบ.....	32
3 ขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา	128
4 กรอบวิธีดำเนินการวิจัย	135
5 รูปแบบการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพ การจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	250
6 สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบรูปแบบ การพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพ การจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	389
7 ศึกษาดูงานรูปแบบการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่ประสบผลสำเร็จ ภายใต้การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา เสมอภาคโมเดล และแก่งจันทร์โมเดล.....	390
8 การจัดการเรียนการสอนโรงเรียนทดลองใช้รูปแบบการพัฒนา การมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	391
9 การประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนา การมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อส่งเสริมคุณภาพการจัดการศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	392